

Klasa: UP/I 034-03/15-01/017
Urbroj: 580-10/76-2015-011
Zagreb, 13. studenoga 2015.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja na temelju članka 31., članka 38. stavaka 5. i 9. te članka 58. stavka 1. točke 15. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, brojevi: 79/09 i 80/13), postupajući po inicijativi poduzetnika Hotel Imperial Vodice d.d., Hotel Miran Pirovac d.d. te Hotel Jadran d.d., svi sa sjedištem u Šibeniku, Vladimira Nazora 53 te svi zastupani po Ivi Deanu, direktoru, za pokretanje postupka utvrđivanja zlouporabe vladajućeg položaja protiv Hrvatskog društva skladatelja - Zaštita autorskih muzičkih prava, sa sjedištem u Zagrebu, Heinzelova 62a, na temelju odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja u sastavu: Mladen Cerovac, mag. iur., predsjednik Vijeća, Vesna Patrlj, dipl. iur., zamjenica predsjednika Vijeća, Denis Matić, dipl. iur., mr. sc. Ljiljana Pavlic i mr. sc. Tatjana Peroković, članovi Vijeća, sa sjednice 41/2015., održane 13. studenoga 2015., donosi sljedeće

RJEŠENJE

Inicijativa se odbacuje jer ne postoje uvjeti za pokretanje postupka po službenoj dužnosti.

Obrazloženje

1. Inicijativa za pokretanje postupka

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Agencija) zaprimila je 15. svibnja 2015., sukladno članku 37. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, brojevi: 79/09 i 80/13; dalje: ZZTN), inicijativu poduzetnika Hotel Imperial Vodice d.d. (dalje: Hotel Imperial), Hotel Miran Pirovac d.d. (dalje: Hotel Miran) te Hotel Jadran d.d. (dalje: Hotel Jadran), svi sa sjedištem u Šibeniku, Vladimira Nazora 53 te svi zastupani po Ivi Deanu, direktoru (dalje: podnositelji inicijative), kojom navedeni poduzetnici traže pokretanje postupka utvrđivanja zlouporabe vladajućeg položaja protiv Hrvatskog društva skladatelja - Zaštita autorskih muzičkih prava, sa sjedištem u Zagrebu, Heinzelova 62a (dalje: HDS-ZAMP).

Podnositelji inicijative, u bitnome, navode kako su se duži niz godina pisano obraćali HDS-ZAMP-u radi dobivanja odobrenja i ugovora za javno priopćavanje glazbenih muzičkih djela putem TV prijemnika u hotelskim sobama, dodajući kako se odobrenja daju na godišnjoj osnovi. Međutim, HDS-ZAMP je, kao jedino ovlašteno tijelo u Republici Hrvatskoj za davanje predmetnog odobrenja i sklapanje ugovora, uvjetovao isto razrješavanjem odnosa iz godina koje prethode.

Sljedom navedenoga, isti traže da se utvrdi odnosi li se HDS-ZAMP na isti način prema svim hotelskim trgovačkim društvima, budući da, prema mišljenju podnositelja inicijative, HDS-ZAMP na opisani način zlouporabljuje vladajući položaj u smislu članka 13. ZZTN-a.

2. Prethodno ispitivanje stanja na mjerodavnom tržištu

Kako bi se utvrdile sve činjenične i pravne okolnosti u svrhu utvrđivanja ima li u konkretnom slučaju uvjeta za pokretanje postupka utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja, sukladno odredbi članka 39. ZZTN-a, a u svezi s člankom 13. ZZTN-a, odnosno je li u predmetnoj upravnoj stvari riječ o zlouporabi vladajućeg položaja HDS-ZAMP-a, Agencija je na temelju odredbe članka 32. točke 1. a) i b) ZZTN-a dopisima od 16. lipnja 2015., 13. kolovoza 2015., 16. rujna 2015. i 9. listopada 2015. zatražila očitovanje, podatke i relevantnu dokumentaciju od poduzetnika protiv kojega je podnesena inicijativa, dodatno očitovanje od podnositelja inicijative te stručnu pomoć od Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo (dalje: DZIV).

U razdoblju od 9. srpnja 2015. do 26. listopada 2015. Agencija je zaprimila naprijed navedena očitovanja.

2.1. Očitovanje HDS-ZAMP-a

Podneskom od 9. srpnja 2015. HDS-ZAMP udovoljio je traženju Agencije te se, u bitnome, očitovao kako slijedi.

U pogledu primjene odredbe članka 160. Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima („Narodne novine“, brojevi: 167/03, 79/07, 80/11, 125/11, 141/13 i 127/14; dalje: ZAPSP ili Zakon o autorskom pravu ili Zakon) HDS-ZAMP primjenjuje i tumačenje prof. dr. Igora Glihe s Pravnog fakulteta u Zagrebu, Katedre građanskog prava, od 29. ožujka 2006., a koje je u podnesku navedeno u cijelosti. Najvažniji segment tog mišljenja HDS-ZAMP citira: *„...ako zahtjev postavi korisnik za kojega udruga za kolektivno ostvarivanje utvrdi da ne ispunjava sve uvjete, udruga ne bi smjela dati odobrenje za korištenje autorskog djela jer bi u protivnom povrijedila prava autora čija prava ostvaruje. Pri utvrđivanju ispunjava li korisnik sve potrebne uvjete udruga bi morala uzeti u obzir kako tehničke uvjete potrebne za odnosno korištenje autorskog djela tako i ostale relevantne uvjete uključujući i sposobnost korisnika da plati naknadu za odnosno korištenje autorskih djela. Prijašnje ponašanje korisnika vezano uz korištenje autorskih djela (ali i objekata srodnih prava - izvedaba umjetnika izvođača, fonograma, videograma itd.) također se mogu uzeti u obzir u ocjeni sposobnosti (pa i volji) korisnika da plati potrebnu naknadu. Ako bi podnositelj zahtjeva bio već dužan platiti naknadu za ranije korištenje autorskih djela, a nije ju platio, udruga za kolektivno ostvarivanje bi mogla, utvrdi li opasnost od daljnjeg neplaćanja dodatno uvjetovati dozvolu za korištenje plaćanjem unaprijed u obliku avansa, te time ne bi diskriminirala dotičnog korisnika, nego samo osigurala autorsko pravo od povrede.“*

U odnosu na upit Agencije koje sve uvjete mora ispuniti poduzetnik, u konkretnom slučaju hotelijer, kako bi dobio odobrenje za javno korištenje glazbenih djela, HDS-ZAMP navodi kako korisnicima hotelijerima izdaje odobrenje uz uvjet:

- a) da je korisnik zatražio odobrenje prije početka korištenja glazbe i dostavio HDS-u potrebne podatke o uvjetima korištenja glazbe (sukladno čl. 160 ZAPSP-a) te
- b) da je korisnik zaključio godišnji Ugovor o naknadi za korištenje glazbenih djela kojim se izdaje odobrenje, ali i uređuju sve nepodmirene i tekuće naknade korisnika te svi nastali sudski troškovi ako je započeo i vodi se sudski postupak, kao i dospjele i buduće obveze dostave podataka za pojedinačno organizirane glazbene i zabavne priredbe.

Vezano na navedeno, HDS-ZAMP ističe kako ostvaruje pravo na naknadu za korištenje glazbenog djela, bez obzira na to radi li se o ovlaštenom ili neovlaštenom korištenju, sukladno članku 13. stavku 3. ZAPSP-a.

Za slučaj neovlaštenog korištenja glazbenih djela, HDS-ZAMP na prekršajnim sudovima pokreće prekršajne postupke protiv svakog korisnika gdje raspolaže dokazima da se glazba koristi bez odobrenja, sukladno prekršajnim odredbama ZAPSP-a. Tako je na temelju prekršajnih prijava i optužnih prijedloga pokrenuo nekolicinu postupaka protiv podnositelja inicijative. U odnosu na nepodmirene naknade navodi kako na Trgovačkom sudu pokreće parnične postupke protiv svakog korisnika i svih nepodmirenih naknada tog korisnika za koje raspolaže dokazima o korištenju glazbe, a u tužbenom zahtjevu traži se i izricanje zabrane za daljnje korištenje glazbenih djela za tog korisnika. Da je tome tako, HDS-ZAMP potvrđuje time da je podnio nekoliko tužbi nadležnom Trgovačkom sudu, a povodom nekih od njih rečeni je sud donio pravomoćne presude u korist tužitelja. Pri tome naglašava kako se samom činjenicom da je ovlašten tražiti zabranu javnog priopćavanja isključuje njegova obveza da daje odobrenje u slučaju neovlaštenog korištenja ili korištenja predmeta zaštite bez plaćanja naknade. U prilog navedenome, HDS-ZAMP je dostavio presudu Trgovačkog suda u Splitu P-51/14 od 3. srpnja 2014. u kojoj je sud u točki I. zabranio Hotelu Jadran Šibenik d.d. da u svom ugostiteljskom objektu Hotel Jadran priopćava javnosti autorska glazbena djela hrvatskih i stranih autora, snimke izvedbi umjetnika izvođača i snimke sadržane na fonogramu za koje ne posjeduje odobrenje udruge nositelja prava iz članka 157. ZAPSP-a.

Nadalje, HDS-ZAMP u odnosu na podnositelje inicijative naglašava kako isti neovlašteno, bez odobrenja i bez zaključenog ugovora koriste od 2009. glazbena djela u sobama hotela putem TV prijemnika. Dokumentacija koja dokazuje da se u objektima podnositelja inicijative koriste glazbena djela jest, osim zapisnika ovlaštenih zastupnika HDS-a (terenski kontrolori), i kategorizacija hotela s 3* sukladno Pravilniku o razvrstavanju, kategorizaciji i posebnim standardima ugostiteljskim objekata iz skupine hoteli, iz koje proizlazi da nema hotela s 3* (a u koju se kategorizaciju ubrajaju i podnositelji inicijative) koji ne posjeduju TV prijemnik u sobama, jedno od sredstava putem kojega se javno priopćavaju glazbena djela.

Također, HDS-ZAMP ističe da je podnositeljima inicijative u razdoblju od 2010. do 2014. uputio veći broj prijedloga ugovora od kojih niti jedan prijedlog nije prihvaćen. Posljednji prijedlog za Hotel Jadran Šibenik za razdoblje od 2009. do 2015. poslan je budući da isti nije pokrenuo postupak predstečajne nagodbe, zbog čega je u mogućnosti pribaviti potrebno odobrenje za tekuću godinu samo uz uvjet da se istim ugovorom uredi plaćanje ukupno nepodmirene naknade. Hotel Imperial Vodice d.d. i Hotel Miran Pirovac d.d. imaju zaključene ugovore za 2015. godinu budući da je razdoblje rada tih poduzetnika od 2009. do 2014. predmet predstečajnih nagodbi, a koji postupci nisu završili.

Glede rečenih predstečajnih nagodbi, HDS je za Hotel Imperial Vodice d.d. prijavio svoja potraživanja u iznosu od 206.702,90 kuna, a za Hotel Miran Pirovac d.d. u iznosu od 108.038,21 kuna.

Zaključno, HDS-ZAMP ističe kako jednako postupa prema svim korisnicima te da je spreman u svakom trenutku zaključiti ugovor i s podnositeljima inicijative ako, osim za tekuću godinu, podmire naknadu i za prethodne godine. U suprotnome, izdavanje odobrenja ne bi bilo moguće zbog podnesenih tužbenih zahtjeva protiv podnositelja inicijative i sudskih presuda koje sadrže zabranu svakog daljnjeg korištenja glazbe, a sve do isplate utuženih naknada. Pri tome naglašava kako su podnositelji inicijative odbili sve njegove ponude na zaključenje ugovora od 2010., dok istovremeno drugi korisnici hotelijeri ugovorno reguliraju podmirenje naknade za svaku godinu.

2.2. Dodatno očitovanje podnositelja inicijative

Podneskom zaprimljenim u Agenciji 28. rujna 2015. podnositelji inicijative očitovali su se na naprijed navedene navode HDS-ZAMP-a te u bitnome iznose kako slijedi.

Isti osporavaju pravo HDS-ZAMP-u da po zahtjevu korisnika izričito ne dâ odobrenje za korištenje autorskih djela po traženju korisnika, da sklapanje ugovora uvjetuje sklapanjem ugovora za prethodne godine i razrješenjem nekih prijašnjih odnosa te time korisnika koji je u ovisnoj poziciji dovodi u poziciju da krši zakone, ali i zakida svoje klijente-autore. Slijedom navedenoga, podnositelji inicijative smatraju da je HDS-ZAMP dužan korisnicima, s obzirom na svoj monopolistički položaj na tržištu, sukladno ZZTN-u, Zakonu o autorskom pravu i Zakonu o obveznim odnosima, dati odobrenje i s njima sklopiti ugovor. Pri tome pojašnjavaju da je HDS ZAMP od 2009. dao svakom od podnositelja inicijative odobrenje, pa i dalje postupao po njihovim zahtjevima, isti ne bi imali problema niti s prekršajima, a HDS-ZAMP bi mogao eventualno pokrenuti ovrhe po izdanim računima po sklopljenim ugovorima.

Prema mišljenju podnositelja inicijative, sudski postupci nemaju utjecaja na prijavu podnesenu Agenciji budući da je riječ o tijelu koje treba pratiti ponašanje na tržištu, osobito onih subjekata koji jedini na tržištu Republike Hrvatske vrše točno određenu uslugu.

Slijedom navedenoga, podnositelji inicijative smatraju da HDS-ZAMP koristi svoj monopolistički položaj na tržištu Republike Hrvatske jer je jedini kojem se korisnici mogu obratiti za dobivanje odobrenja za korištenje autorskih prava i sklapanje ugovora.

2.3. Stručna pomoć Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo

Kako je u predmetnom slučaju riječ o materiji koja zahtjeva posebna stručna znanja te detaljno poznavanje načina funkcioniranja tržišta obavljanja djelatnosti ostvarivanja i zaštite autorskih glazbenih prava, Agencija je zatražila stručnu pomoć od Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo (dalje: Zavod ili DZIV). Naime, sukladno članku 169. i članku 170. Zakona o autorskom pravu Zavod izdaje odobrenje udrugama za obavljanje djelatnosti kolektivnog ostvarivanja prava te obavlja inspekcijski nadzor nad radom udruga koje obavljaju rečenu djelatnost. Stoga je navedena pomoć zatražena u dijelu koji se odnosi na postupanje HDS-ZAMP-a prilikom davanja odobrenja korisnicima predmetne zaštite, pri čemu se isto tijelo oslanja na mišljenje prof. dr. Igora Glihe, a u smislu je li takvo postupanje prema mišljenju Zavoda u okviru članka 160. ZAPSP-a ili Zavod smatra kako je riječ o preširokom tumačenju predmetne odredbe zakona te HDS-ZAMP postupajući sukladno tom tumačenju izlazi izvan zakonodavnog okvira navedenog članka ZAPSP-a.

DZIV se očitovao kako smatra da u opisanom postupanju HDS-ZAMP djeluje u okviru zakonskih ovlasti udruga za kolektivno ostvarivanje prava i sukladno ovlaštenjima koja proizlaze iz članka 18., članka 21. članka 159. stavka 2. i članka 160. ZAPSP-a.

Ujedno dodaje kako je u inspekcijskom nadzoru obavljena analiza primjera ugovora koje HDS zaključuje s korisnicima, a pri čemu je utvrđeno kako isti izdaje nova odobrenja za javno priopćavanje glazbenih djela za predstojeća razdoblja samo uz podmirenje dospjelih, a neplaćenih potraživanja na ime korištenja glazbenih djela iz ranijih razdoblja. Također navodi kako je izvršen uvid i u sudske presude koje se odnose na neovlašteno priopćavanje glazbenih djela od strane korisnika, pri čemu je utvrđeno da sudska praksa u ovom području osigurava zaštitu autorskih prava na način da se u izreci relevantnih presuda korisnicima koji priopćavaju glazbu bez odobrenja, uz nalog plaćanja za neovlašteno korištenje, također i zabranjuje buduće korištenje glazbe. Zavod smatra da se i kroz sudska praksa odražava zakonitost poslovnog postupanja HDS-a, odnosno daje se sudska potvrda odbijanju izdavanja odobrenja korisnicima kod kojih su evidentirane ranije povrede prava autora i nepodmirene obveze.

Također, Zavod naglašava činjenicu da je osnovna zadaća udruga za kolektivno ostvarivanje prava da ostvaruju prava autora i drugih nositelja autorskog i srodnih prava te da pritom na najbolji mogući način brinu o pravima nositelja prava koje zastupaju.

Slijedom navedenoga, Zavod smatra da HDS postupa zakonito i u najboljem interesu autora te da bi davanjem odobrenja u opisanim situacijama štetio interesima autora koje zastupa.

3. Činjenice utvrđene tijekom prethodnog ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu

U konkretnom slučaju riječ je reguliranoj djelatnosti, sukladno članku 3. stavku 3. ZZTN-a, tj. o tržištu izdavanja odobrenja za korištenje glazbenih djela, a koja se obavlja odnosno pruža kao usluga u skladu s posebnim zakonom i provedbenim propisima donesenim na temelju tog zakona.

Stoga je Agencija izvršila uvid u odredbe Zakona o autorskom pravu, koji uređuje predmetnu djelatnost, te odredbe Statuta HDS-a od 26. svibnja 2013.

Osvrt na pojedine odredbe naprijed navedenog propisa omogućuje bolje definiranje i razumijevanje funkcioniranja mjerodavnog tržišta u konkretnom predmetu.

Zakon o autorskom pravu uređuje autorsko pravo - pravo autora na njihovima djelima iz književnoga, znanstvenog i umjetničkog područja, srodna prava (prava umjetnika izvođača na njihovim izvedbama, prava proizvođača fonograma na njihovim fonogramima, prava filmskih producenata na njihovima videogramima, prava organizacija za radiodifuziju na njihovim emitiranjima, prava nakladnika na njihovim izdanjima, prava proizvođača baza podataka na njihovim bazama podataka), ostvarivanje (individualno i kolektivno) autorskog prava i srodnih prava, zaštitu autorskog prava i srodnih prava u slučaju povrede i područje primjene Zakona.

Sukladno rečenom Zakonu, kolektivno ostvarivanje prava može obavljati udruga nositelja prava koja ima za obavljanje takve djelatnosti odobrenje Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo. Udruga ostvaruje prava u svoje ime i za račun nositelja prava (članak 157. ZAPSP-a), pri čemu se presumira da udruga ima punomoći za obavljanje poslova ostvarivanja prava svih domaćih i stranih nositelja odnosnih prava, osim onog nositelja prava koji je izričito u pisanom obliku obavijestio udrugu da ne ostvaruje njegova prava (članak 159. stavak 2. ZAPSP-a).

Hrvatsko društvo skladatelja udruga je u koju se učlanjuju skladatelji, muzikolozi i glazbeni pisci, nositelji autorskih muzičkih prava te pravne osobe s područja kulture radi ostvarenja ciljeva Društva predviđenih Statutom. HDS je pravna osoba. (članak 2. Statuta).

Uvidom u Registar udruga, razvidno je kako je HDS upisan u navedeni registar dana 24. veljače 1998., s ciljem suradnje s drugim umjetničkim i sličnim udrugama s područja kulture u Republici Hrvatskoj, suradnje s odgovarajućim organizacijama, udruženjima i društvima u inozemstvu, obavljanja djelatnosti zaštite autorskih prava, poticanja i razvijanja stručnih i kolegijalnih odnosa među članovima i kulturnim djelatnicima uopće te drugih djelatnosti utvrđenih člankom 8. Statuta.

Sukladno članku 9. Statuta, HDS obavlja djelatnost strukovne udruge građana i u skladu s odrednicama ZAPSP-a obavlja druge djelatnosti, od kojih je osnovna djelatnost ostvarivanje i zaštita autorskih prava te obavljanje stručnih poslova vezanih za ostvarivanje i zaštitu srodnih prava, a sporedna izdavanje glazbenih djela i izvedbenih materijala, publikacija vezanih za glazbu i nosače zvuka te organiziranje glazbenih manifestacija.

Glede opsega ostvarivanja autorskih prava, članak 33. stavak 2. Statuta propisuje da je HDS dužan postupati prema načelu jednakosti i ravnopravnosti svih osoba čija se prava štite.

Stručna služba Zaštita autorskih muzičkih prava - ZAMP provedbeno je tijelo HDS-a koje obavlja sve poslove ostvarivanja i zaštite autorskih muzičkih prava, posebice poslove

izdavanja odobrenja za sve vrste javnog korištenja glazbe na području Republike Hrvatske, prikupljanje autorskih naknada kao i raspodjelu prikupljenih naknada nositeljima prava. Radom ZAMP-a rukovodi Glavni direktor ZAMP-a (članak 40.a Statuta). Početkom 2015. godine HDS ima 367 redovna člana i oko 9000 pridruženih članova (izvor: internetske stranice HDS-ZAMP-a, <http://www.zamp.hr>, posjećene 4. studenoga 2015.).

Člankom 3. stavkom 3. ZZTN-a propisano je da se ZZTN primjenjuje i na poduzetnike kojima je na temelju posebnih propisa povjereno obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa, poduzetnike koji su po svojoj prirodi monopoli koji ostvaruju prihod ili kojima je, na temelju dodijeljenih posebnih ili isključivih prava, povjereno obavljanje određene djelatnosti, i to samo u slučajevima ako primjena rečenog zakona ne bi sprječavala, pravno i činjenično, obavljanje zadaća koje su im posebnim propisima i mjerama utvrđene i zbog kojih su te osobe osnovane.

S obzirom na činjenicu da HDS-ZAMP obavljajući gospodarsku djelatnost sudjeluje u prometu roba, odnosno pružanju usluga, te na taj način ispunjava ekonomske funkcije na tržištu, rečena se udruga smatra poduzetnikom, u smislu članka 3. ZZTN-a. Također, okolnosti konkretnog slučaja ne upućuju na zaključak da bi primjena odredaba ZZTN-a u konkretnom slučaju sprječavala, pravno i činjenično, obavljanje zadaća koje su HDS-ZAMP-u posebnim propisima utvrđene i zbog kojih je udruga osnovana, u smislu članka 3. stavka 3. ZZTN-a.

Nesporno je kako je HDS-ZAMP, na temelju Zakona o autorskom pravu, poduzetnik u vladajućem položaju na predmetnom mjerodavnom tržištu izdavanja odobrenja za korištenje glazbenih djela u Republici Hrvatskoj, u smislu članka 12. ZZTN-a.

Naime, ne postoji neka druga udruga za kolektivno ostvarivanje autorskih prava kojom bi se mogao supstituirati HDS-ZAMP kao onaj tko daje odobrenje za korištenje predmeta zaštite za ostvarivanje kojih je ovlašten, ali i prikuplja naknadu za javno korištenje glazbenih djela u Republici Hrvatskoj. Jednako tako, ne postoji mogućnost zamjene tog odobrenja, kao niti zamjene plaćanja predmetne naknade s nekom drugom naknadom ili supstituiranja te zakonske obveze na neki drugi način.

Vezano na navedeno, važno je istaknuti kako je postupak davanja odobrenja za korištenje reguliran člankom 160. ZAPSP-a. Tako je u stavku 1. istog članka Zakona propisano kako je prije početka korištenja predmeta zaštite pravna odnosno fizička osoba dužna podnijeti zahtjev za odobrenje korištenja određene vrste predmeta zaštite odgovarajućoj udruzi za kolektivno ostvarivanje prava. U zahtjevu se navodi vrsta i okolnosti korištenja (kao što su način, prostor i vrijeme korištenja te ostali podaci o kojima ovisi visina naknade). Naime tim se člankom određuje da svaki onaj koji bi htio koristiti autorsko djelo na način koji zahtjeva kolektivno ostvarivanje mora podnijeti zahtjev udruzi za kolektivno ostvarivanje, koji ne može biti paušalan, nego mora sadržavati podatke na temelju kojih udruga za kolektivno ostvarivanje može donijeti odluku hoće li, i može li, dati odobrenje za korištenje ili ne.

Međutim, iz spisa predmeta razvidno je kako HDS-ZAMP pored naprijed navedenoga uvjeta zahtjeva i da je korisnik zaključio godišnji Ugovor o naknadi za korištenje glazbenih djela kojim se izdaje odobrenje, ali i uređuju sve nepodmirene i tekuće naknade korisnika te svi nastali sudski troškovi ako je započeo i vodi se sudski postupak, kao i dospjele i buduće obveze dostave podataka za pojedinačno organizirane glazbene i zabavne priredbe. Ukratko, HDS-ZAMP davanje odobrenja za javno korištenje glazbenih djela uvjetuje, između ostalog, podmirivanjem dospjelih, a neplaćenih potraživanja na ime korištenja glazbenih djela iz ranijih razdoblja.

Problematika predmetnog prethodnog ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu svodi se na pitanje zlouporabljuje li HDS-ZAMP, u smislu članka 13. ZZTN-a, vladajući položaj izravnim

nametanjem drugih nepravednih trgovinskih uvjeta, primjenom nejednakih uvjeta na istovrsne poslove s drugim poduzetnicima, čime ih se dovodi u nepovoljniji položaj u odnosu na konkurenciju, odnosno uvjetovanjem sklapanja ugovora pristankom drugih ugovornih strana na dodatne obveze, koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nisu u izravnoj vezi s predmetnom tih ugovora.

Budući da HDS-ZAMP svoje postupanje temelji na tumačenju eminentnog stručnjaka za autorsko pravo s Pravnog fakulteta u Zagrebu glede relevantnih odredbi posebnih propisa koji reguliraju predmetnu materiju, Agenciji je od presudne važnosti bila interpretacija nadležnog tijela temeljena na jezičnoj i teleološkoj analizi relevantnih odredbi Zakona o autorskom pravu, a kako bi se utvrdilo postupa li HDS-ZAMP izvan zakonodavnog okvira spomenutog članka 160. ZAPSP-a preširokim tumačenjem predmetne odredbe.

Stoga je zatražena stručna pomoć Zavoda kao tijela koje izdaje odobrenje udrugama za obavljanje djelatnosti kolektivnog ostvarivanja prava te obavlja inspekcijski nadzor nad radom udruga koje obavljaju rečenu djelatnost, odnosno HDS-ZAMP-om.

Zavod postupanje HDS-ZAMP-a u konkretnom slučaju ocjenjuje kao zakonito i u najboljem interesu autora te smatra da bi davanjem odobrenja u opisanim situacijama štetio interesima autora koje zastupa, ukazujući na sudske presude kojima se u slučaju neovlaštenog priopćavanja glazbenih djela od strane korisnika, uz nalog plaćanja za neovlašteno korištenje, također zabranjuje buduće korištenje glazbe.

Pri tome Zavod naglašava činjenicu da je osnovna zadaća udruga za kolektivno ostvarivanje prava da ostvaruju prava autora i drugih nositelja autorskog i srodnih prava te da pritom na najbolji mogući način brinu o pravima nositelja prava koje zastupaju.

Slijedom navedenoga, postupanje HDS-ZAMP-a po zahtjevu za odobrenje korištenja određene vrste predmeta zaštite ne sastoji se u pukom evidentiranju prijave za korištenje nego o odlučivanju o tome hoće li dati odobrenje ili ne, a što nesporno proizlazi iz Zakona o autorskom pravu.

Uzevši u obzir naprijed navedena utvrđenja, postupanje HDS-ZAMP-a sa stajališta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja nije sporno. Osim toga, činjenica da autor ima isključivo pravo sa svojim autorskim djelom i koristima od njega činiti što ga je volja te svakog drugog od toga isključiti, a da HDS-ZAMP obavlja djelatnosti ostvarivanja i zaštite autorskih i srodnih prava, govore u prilog utvrđenju da je rečena udruga postupala u skladu s ciljevima i svrhom radi koje je osnovana, pri čemu je primaran interes autora, odnosno zaštita isključivog autorskog prava.

S tim u svezi, stav podnositelja inicijative kako je HDS-ZAMP zbog svoj monopolističkog položaja dužan dati odobrenje za korištenje autorskih djela po traženju korisnika neovisno o nerazriješenim ranijim odnosima Agencija ocjenjuje pogrešnim.

Međutim, ono čemu je Agencija posvetila osobitu pozornost jest utvrđenje postupa li HDS-ZAMP prilikom davanja odobrenja za korištenje određene vrste predmeta zaštite prema svim korisnicima na opisani način jednako ili je u konkretnom predmetu riječ o izoliranom slučaju.

Uvidom u ugovore koje je HDS-ZAMP sklopio s drugim korisnicima, različitim od podnositelja inicijative, razvidno je kako isti izdaje nova odobrenja za javno priopćavanje glazbenih djela za predstojeća razdoblja samo uz podmirenje dospjelih, a neplaćenih potraživanja na ime korištenja glazbenih djela iz ranijih razdoblja. Navedenome u prilog govori i istovjetan zaključak Zavoda nakon provedenog inspekcijskog nadzora.

Slijedom navedenoga, Agencija je utvrdila kako HDS-ZAMP ne diskriminira podnositelje inicijative, već jednako postupa prema svim korisnicima na predmetnom mjerodavnom tržištu.

Također, važno je istaknuti kako se u konkretnom slučaju nije ulazilo u činjenicu postojanja obveze pojedinog poduzetnika za plaćanjem naknade za javno korištenje autorskih glazbenih djela budući da je rješavanje rečene materije u sudskoj nadležnosti.

4. Odluka Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja

Na temelju dostavljene dokumentacije i utvrđenog činjeničnog stanja tijekom prethodnog ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu, Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Vijeće), sukladno ovlastima iz članka 27. i članka 31. ZZTN-a, na sjednici 41/2015., održanoj 13. studenoga 2015., razmatralo je navedeni predmet te je donijelo odluku da se inicijativa poduzetnika Hotel Imperial Vodice d.d., Hotel Miran Pirovac d.d. te Hotel Jadran d.d., u smislu članka 38. stavaka 5. i 9. ZZTN-a, odbaci jer ne postoje uvjeti za pokretanje postupka Agencije po službenoj dužnosti radi utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja zlouporabom vladajućeg položaja protiv poduzetnika HDS-ZAMP, u smislu članka 39. ZZTN-a, a primjenom članka 13. ZZTN-a.

Vijeće svoju odluku obrazlaže kako slijedi.

Sukladno propisima o zaštiti tržišnog natjecanja, da bi bila riječ o sprječavanju, ograničavanju ili narušavanju tržišnog natjecanja zlouporabom vladajućeg položaja moraju istodobno biti ispunjena dva uvjeta i to: da se konkretan poduzetnik nalazi u vladajućem položaju na mjerodavnom tržištu u smislu članka 12. ZZTN-a te da taj vladajući položaj zlouporabljuje na neki od načina navedenih u članku 13. ZZTN-a.

Agencija je utvrdila kako je HDS-ZAMP, na temelju Zakona o autorskom pravu, poduzetnik u vladajućem položaju na predmetnom mjerodavnom tržištu izdavanja odobrenja za korištenje glazbenih djela u Republici Hrvatskoj, u smislu članka 12. ZZTN-a. Pri tome je nužno je naglasiti kako vladajući položaj sam po sebi nije zabranjen.

Razmatranjem cjelokupne problematike Agencija je ocijenila kako HDS-ZAMP nije zloupotrijebio vladajući položaj na predmetnom mjerodavnom tržištu, u smislu članka 13. ZZTN-a, budući da je rečena udruga postupala u skladu s ciljevima i svrhom radi koje je osnovana, pri čemu je primarni interes autora, odnosno zaštita isključivog autorskog prava. Stoga postupanje HDS-ZAMP ne predstavlja uvjetovanje pristankom drugih ugovornih strana na dodatne obveze koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nisu u izravnoj vezi s predmetom tih ugovora.

Također, utvrđenje da HDS-ZAMP prilikom davanja odobrenja za korištenje određene vrste predmeta zaštite jednako postupa prema svim korisnicima autorskog djela potvrđuje kako je u konkretnom slučaju riječ o postupanju sukladnom propisima o zaštiti tržišnog natjecanja.

Stoga ne postoje indicije koje ukazuju na zlouporabu vladajućeg položaja HDS-ZAMP-a na mjerodavnom tržištu izdavanja odobrenja za korištenje glazbenih djela na teritoriju Republike Hrvatske, u smislu članka 13. ZZTN-a.

Slijedom navedenog, u konkretnom slučaju nema dostatno indicija za pokretanje postupka utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja, po službenoj dužnosti, protiv poduzetnika HDS-ZAMP, u smislu članka 39. ZZTN-a, a vezano za primjenu članka 13. ZZTN-a.

Stoga je Agencija, na temelju odluke Vijeća, a primjenom članka 38. stavaka 5. i 9. ZZTN-a, odlučila kao u izreci ovoga rješenja.

Uputa o pravnom lijeku

Protiv ovog rješenja nije dopuštena žalba, ali podnositelj inicijative može tužbom pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske u roku od trideset (30) dana od dana dostave ovoga rješenja.

Predsjednik Vijeća za
zaštitu tržišnog natjecanja

Mladen Cerovac, mag. iur.